

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов
« 27 » 11 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2018

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу	
моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1233/18</u>	
(підпис)	(пр.звимог, інформація)
« »	20 <u>18</u> р.

Розробник: Стрельцова Світлана Вікторівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Стрельцова Світлана Вікторівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка;
Гунька Анна Миколаївна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво»
«___» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2018 р.

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180			
Курс	3		3	
Семестр	5	6	5	6
Кількість змістовних модулів з розподілом:	1	1	1	1
Обсяг кредитів	3	3	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90	90	90
Аудиторні	60	56	12	12
Модульний контроль	6	6	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	24	28	78	78
Форма семестрового контролю	залік	залік	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів, технології рисунку. Становлення композиційного мислення та зображувальної грамотності, формування базових компетенцій художника.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з матеріалами та техніками академічного рисунку;
- навчити студентів користуватися основним інструментарієм та способами створення академічного рисунку – лінією, штрихом, тіном;
- навчити студентів виконувати самостійну роботу в різних жанрах образотворчого мистецтва, використовуючи знання виразальних засобів «Академічного рисунку»;
- навчити студентів передавати об'єм предмета засобами рисунку, володіти штрихом та опанувати його законами;
- навчити законам побудови форми вірно та виразно про моделювати форму, спираючись на знання;
- сформувати у студентів творче ставлення до натури та її інтерпретації в умовах різних художніх задач, що виконуються в різних матеріалах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути

		критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проєктів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проєктів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- основні методи, техніки та матеріали рисунку, технології їх використання, зображувально-виразних можливостей засобів рисунку в рішенні образних задач;
- принципи композиційного вирішення простору в рисунку;
- принципи роботи з об'ємом при зображенні натури;
- пропорції постаті людини та її значення в рисунку;
- закономірності побудови фігури на зображувальній поверхні;
- різні методи побудови постаті людини в рисунку.

Практичні навички і вміння:

- побудувати та намалювати в техніках академічного рисунку портрет людини в русі;

- побудувати пропорції постаті людини ;
- виконати побудову та рисунок в основних техніках гіпсових фігур у різних композиційних рішеннях (гіпсова фігура, натюрморт з гіпсовою фігурою, тощо);
- організувати простір засобами рисунку – лінією, світлотінню, тоном, шляхом передачі взаємозв'язку предметів;
- організувати простір з врахуванням співвідношення площини й об'єму, світлого й темного, ритму й руху, рівноваги мас, тощо;
- створити роботу в техніках академічного рисунку (олівець, а також туш, вугілля, сангіна, соус).

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організовувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння здійснювати індивідуальну та брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти.
ПРН 13	Здатність розвивати в собі задатки керівника у співпраці з членами творчого колективу, спрямовувати діяльність команди на виконання поставлених завдань, досягнення задуму та мети мистецького проекту.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.

ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійні
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи побудови фігури людини							
Тема1 Гіпсова фігура торс Венери в інтер'єрі	14			14			
Тема 2 Зображення черепа людини (3 положення)	12			12			
Тема 3 Голова людини в нескладному русі (портрет)	14			14			
Тема 4 Зображення портрету натурника з руками	20			20			
Тема 5 Начерки портету людини в різних ракурсах (м'які матеріали)	12						12
Тема 6 Начерки фігури людини з визначенням пропорцій (м'які матеріали)	12						12
Модульний контроль	6						
Разом	90			60			24
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			60			24
Змістовий модуль II. Зображення фігури людини							
Тема 1. Портрет людини в одязі (в нескладному русі)	12			12			
Тема 2. Зображення натури з руками в одязі (в нескладному русі)	14			14			
Тема 3. Зображення оголеної натури з руками (в нескладному русі)	14			14			
Тема 4. Зображення напів оголеної натури в ракурсі.	16			16			
Тема 5. Частини тіла людини (кінцівки)	12						12
Тема 6. Автопортрет (пів постать)	16						16
Модульний контроль	6						
Разом	90			56			28
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			56			28

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійні
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи побудови фігури людини							
Тема 1. Гіпсова фігура торс Венери в інтер'єрі	14						14
Тема 2. Зображення черепа людини (3 положення)	16						16
Тема 3. Голова людини в нескладному русі (портрет)	12			12			
Тема 4. Зображення портрету натурника з руками	16						16
Тема 5. Начерки портету людини в різних ракурсах (м'які матеріали)	16						16
Тема 6. Начерки фігури людини з визначенням пропорцій (м'які матеріали)	16						16
Модульний контроль							
Разом	90			12			78
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			12			78
Змістовий модуль II. Зображення фігури людини							
Тема 1. Портрет людини в одязі (в нескладному русі)	14						14
Тема 2. Зображення натури з руками в одязі (в нескладному русі)	16						16
Тема 3. Зображення оголеної натури з руками (в нескладному русі)	12			12			
Тема 4. Зображення напів оголеної натури в ракурсі.	16						16
Тема 5. Частини тіла людини (кінцівки)	16						16
Тема 6. Автопортрет (пів постать)	16						16
Модульний контроль							
Разом	90			12			78
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	90			12			78

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ОСНОВИ ПОБУДОВИ ФІГУРИ ЛЮДИНИ

Тема 1. Гіпсова фігура торс Венери в інтер'єрі (14 год.)

Виконати малюнок з гіпсової моделі статуї Венери. Статуя представляє собою оголену фігуру жінки в складному русі. Малюнок виконується з фоном у просторі інтер'єру. Головним завданням є побудова фігури та її постановка на площині.

Фігура спирається на одну ногу, але має деякий гвинтовий поворот, торс має невеликий нахил, голова повернута. Потрібно зобразити рух фігури, рівновагу в постановці, поставити на площину. У малюнку важливо передати естетику форми фігури; рішення повинно включати в себе завдання побудову об'єму тоном, виявлення характеру загального розповсюдження світла за формою, передачі простору і матеріальності гіпсу

Послідовність виконання рисунку. Загальна композиція композиція аркуша в тонких лініях. Принципи компоновки предметів, їх взаємозв'язок на площині та в просторі. Лінійно-конструктивна побудова фігури. Моделювання тоном. Світлотіньове моделювання. Фактура предметів.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[6].

додаткова: [1],[3],[4],[5],[6],[7].

Тема 2. Зображення черепа людини (3 положення) (12 год.)

Послідовність виконання рисунку з гіпсовими формами частин обличчя. Загальна композиція площини аркуша, фор-ескіз.

На одному аркуші виконуються три малюнка: вид спереду і вид ззаду, три чверті спереду. Основне завдання – вивчення загальної форми черепа і окремих його частин.

Череп людини складається з двох частин: так називаної черепної коробки, що укладає в собі мозок (мозковий відділ), і лицьового відділу, на якому розташовані очі, ніс, губи.

Мозковий відділ утворений кістками, досить простими за своєю формою: попереду – лобовою, позаду – потиличною, з боків – двома скроневими, зверху тім'яною.

Лицьовий відділ складається з верхньої і нижньої щелеп, носових кісток, виличних кіст і виличного відростка.

При погляді зверху, попереду і збоку голова має довгасту чи яйцеподібну форму; позаду вона скоріше нагадує кулю.

При малюванні черепа особливо важливо вміння бачити загально і просторово, передавати велику форму та підпорядковані їй деталі. Дозволені і деякі спрощення. Уважно опрацьованими повинні бути виступаючі частини кісткової будови. Враховуючи їх конструктивну функцію.

Вивчаючи форму черепа, треба малювати парними формами, постійно їх порівнюючи. Аналізуючи кожну форму на вигляді спереду і вигляді ззаду,

перевіряючи, як поверхня форм загортається, скорочується, на одному повороті і виходить на іншому.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[4],[6],[8].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[7].

Тема 3. Голова людини в нескладному русі (портрет) (14 год.)

Виконуються рисунок голови натурника, що знаходяться в нескладному русі. У передачі ракурсу грає роль і чітко намічений плечовий пояс. Адже в тому чи іншому ракурсі голови плечовий пояс не тільки порізненому виглядає, але і змінює своє положення по відношенню до голові.

Форма та тональний розподіл голови залежить від кута падіння на неї променів світла. Основною складністю рисунку голови є ліплення форми тіньової частини голови.

Вибір точки зору. Поняття про пропорції, взаємозв'язок.

Особливості рисунку голови: вибір матеріалів, правильний розрахунок твердості олівця. Побудова елементів частин та його цілісне бачення загалом.

Засоби передачі форми в контрастному освітленні. Світлотінь та її закономірності.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[7].

Тема 4. Зображення портрету натурника з руками (20 год.)

Основним завданням є виявлення форми голови і плечового поясу з руками, передача їх взаємозв'язку.

Загальна компоновка. Ракурс. Точка зору. Порівняння та аналіз мас об'єктів. Виконання фор-ескізу.

Уважне ліплення форми повинно вестися на основі розуміння конструкції та анатомічної будови фігури людини. Складки одягу на плечовому поясі рисуються з відбором, з підкресленням великої форми. Під одежею повинна ясно прочитуватися форма плечового поясу.

Поряд з вивченням форми треба домогтися виразності характеру портретованого. Для цього необхідно не тільки схожість з моделлю, але і емоційність тонального рішення, пластична цілісність. Особливу роль в передачі характеру грає психологічний стан людини; важливо висловити його в своїй роботі. Загальний рух фігури, її пропорції, манера триматись, ясність тонального і колірного рішення, виділення головного, щоб підкреслити образ.

Ліплення форми тоном має вказувати на набуті знання з анатомії, конструкції форми, розуміння законів тональних співвідношень, розуміння будови форми в просторі, цільне бачення.

Робота тоном. Ліплення об'єму. Моделювання штрихом і світлотінню. Основні світлотіньові співвідношення.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [4],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[7].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗОБРАЖЕННЯ ФІГУРИ ЛЮДИНИ

Тема 1. Портрет людини в одязі (в нескладному русі) (12 год.)

Загальна компоновка. Ракурс. Точка зору. Порівняння та аналіз мас об'єктів. Виконання фор-ескізу.

Рисунок одягненої фігури треба створити з максимальною виразністю та передачею характеру моделі. Загальний рух фігури, її пропорції, манера триматись, ясність тонального і колірного рішення, виділення головного, щоб підкреслити образ.

Ліплення форми тоном має вказувати на набуті знання з анатомії, конструкції форми, розуміння законів тональних співвідношень, розуміння будови форми в просторі, цільне бачення.

Образ людини, її індивідуальність багато в чому визначаються характером її одягу. Слід найсерйознішим чином поставитися до передачі особливостей одягу моделі, який виявляє схильності, соціальну, професійну приналежність людини. Ну і звичайно, для повноти розкриття образу людини важлива передача її внутрішнього стану, настрою.

Закладення основних пропорцій. Лінійний рисунок. Поступове закладання світлотонових відношень.

Робота тоном. Ліплення об'єму. Моделювання штрихом і світлотінню. Основні світлотіньові співвідношення.

Проробка фактури драпіровки і її складок. Передача матеріальних властивостей об'єктів за допомогою принципу контрасту. Узагальнення рисунку. Завершальна стадія роботи.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

Тема 2. Зображення натури з руками в одязі (в нескладному русі) (14 год.)

Загальна компоновка. Ракурс. Точка зору. Порівняння та аналіз мас об'єктів. Виконання фор-ескізу.

Рисунок постаті в одязі є завданням, в якому потрібно вміння поєднати декоративність і переконливо побудова форму, детальність і цілісність зображення. Потрібно передати не тільки костюм, але і характер тканини, прикрас, орнаменту. Зображуючи малюнки і орнамент на ткані, потрібно враховувати форму фігури і складок. Незважаючи на детальність елементів

костюму, необхідно привести рисунок до цілісності зображення. Важливо домогтися пластичного, тонального узагальнення всіх елементів зображення.

Послідовність виконання. Загальна композиція аркушу в тонких лініях. Принципи компоновки зображувального, взаємозв'язок з площиною та з простором. Співвідношення мас. Лінійно-конструктивна побудова. Детальна прорисовка з урахуванням видимих, невидимих і допоміжних ліній. Моделювання тоном. Способи передачі світлотіні. Проробка фактури.

Конструктивна побудова голови, кінцівок, світлотіньове моделювання, робота тоном. Узагальнення рисунку. Основні світлотіньові співвідношення.

Проробка фактури драпіровки і її складок. Передача матеріальних властивостей об'єктів за допомогою принципу контрасту. Узагальнення рисунку. Завершальна стадія роботи.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

**Тема 3. Зображення оголеної натури з руками (в нескладному русі)
(14 год.)**

Вибір точки зору, ракурсу. Поняття про пропорції. Взаємозв'язок, компоновка. Особливості рисунку живої натури: вибір матеріалів, правильний розрахунок твердості олівця. Побудова елементів форми в об'ємі та його бачення загалом.

Для зображення голови з оголеним плечовим поясом та руками важливо правильно виділити пропорційні відносини тіла, освітлені частини тіла до тіней. При цьому потрібно врахувати ракурс тіла. В рисунку триває вивчення конструктивно-анатомічної будови фігури людини. Потрібно уважно виліпити тоном форму голови, шиї і плечового поясу, виявивши їх конструктивний і пластичний взаємозв'язок. При зображенні повинні бути передані характерні пропорції моделі і «посадка» голови на плечовому поясі, взаємозв'язок з руками.

Контраст освітлення форми, принципи їх передачі. Засоби передачі форми. Детальна прорисовка предметів з урахуванням видимих, невидимих і допоміжних ліній. Моделювання тоном.

Матеріали: папір (формат А2), олівці різної м'якості, гумка.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

Тема 4 Зображення напівоголеної натури в ракурсі (16 год.)

Основним завданням напівоголеної натури в ракурсі є виявлення форми голови і плечового поясу, передача їх взаємозв'язку. Уважне ліплення форми повинно вестися на основі розуміння конструкції та анатомічної будови фігури людини, мускулатури плечового поясу, грудної клітки.

Пластичний рельєф шії створює парний *грудино-ключично-соскоподібний м'яз*. Нижня частина якого прикріплюється до передньої поверхні грудини і до заднього краю ключиці, а верхня – до соскоподібного відростка і потиличної кістки черепа. *Великий грудний м'яз* (парний) лежить на поверхні грудної клітки, прикріплюється до верхнього кінця плечової кістки. М'язи живота, як і грудні, симетричні. У пластичному відношенні найбільше значення мають прямий і зовнішній косий м'яз живота.

Поряд з вивченням форми треба домогтися виразності характеру портретованого. Для цього необхідно не тільки схожість з моделлю, але і емоційність тонального рішення, пластична цілісність. Особливу роль в передачі характеру грає психологічний стан людини; важливо висловити його в рисунку.

Виконання короткотермінових, швидких замальовок на знання пропорцій та розуміння ритму, руху, міміки обличчя, характеру образу. Закладення основних пропорцій. Лінійний рисунок. Поступове закладання світлотонових відношень.

Матеріали: папір (формат А3-А4), олівці різної м'якості, соус, сангіна, вугілля, пастель.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6],[7].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	30	30	28	28
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	30	300	28	280
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи (оцінюється як творча)	30	4	120	2	60
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено			
Разом		-	475	-	393
Максимальна кількість балів:		475		393	
Розрахунок коефіцієнта:		475: 100 = 4,75		393 : 100 = 3,93	

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ОСНОВИ ПОБУДОВИ ФІГУРИ ЛЮДИНИ

Тема 5. Начерки портрету людини в різних ракурсах (м'які матеріали) (12 год.)

Виконуються начерки портрету людини в різних нескладних рухах. Завдання полягає в тому, щоб за короткий термін зображувальними засобами (лінія, пляма, форма) передати рух і пластичну характеристику, анатомічну будову голови.

Можна спробувати урізноманітнити рішення нарисів: лінійне, лінійне з введенням тональної плями, світлотіньове. В одних начерках можна акцентувати конструкцію форми, в інших – передати її пластичне або мальовниче сприйняття.

Матеріали: папір (формат А3), олівці різної м'якості, соус, сангіна, вугілля, пастель.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[6],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[4],[7].

Тема 6 Начерки фігури людини з визначенням пропорцій (м'які матеріали) (12 год.)

Виконуються начерки фігури людини в різних нескладних рухах. Малюнок одягненої фігури повинен продемонструвати суму отриманих знань.

Загальні вимоги до цього завданням це передача пропорцій і руху, конструктивно-анатомічна будова фігури, виділення головного.

Треба створити в малюнку образ людини. Для цього, по-перше, необхідне виразне композиційне рішення. По-друге передати характер і настрої моделі. Важливо, щоб на всіх етапах роботи над малюнком було виділене головне в фігурі, це голова і кисті рук.

Уважно прослідкуйте форму фігури під одягом. Проаналізуйте характер одягу, характер складок, їх розташування на фігурі, виконайте їх відбір. Складки можуть підкреслювати характер людини, посилювати загальний настрій в творі. Тому потрібно навчитися розуміти, яким чином і яку участь складки приймають в створенні художнього образу. Завершуючи роботу над малюнком, перевірте цілісність його сприйняття, точність просторового і тонального рішення.

Матеріали: папір (формат А3), олівці різної м'якості, соус, сангіна, вугілля, пастель.

Рекомендована література:

основна: [1],[4],[5],[6],[7],[8].

додаткова: [1],[2],[4],[6],[7].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗОБРАЖЕННЯ ФІГУРИ ЛЮДИНИ

Тема 5. Частини тіла людини (кінцівки) (12 год.)

Завдання складається з малюнків, в яких уважно вивчається форма частин тіла людини, рук і ніг, кистей рук та стоп. Стопи і кисті рук малюються ще окремо в різних положеннях, враховуючи їх важливу роль в зображенні людини, а також особливу складність форми.

Завдання малюнків це конструктивно-анатомічний аналіз форми. Форма частин тіла людини вивчається з натури та по скелету і гіпсових зліпках м'язового покриву.

Зліпок і відповідні кістки скелета малюються в одному повороті на одному аркуші, що дозволяє ефективно вивчати анатомічну будову кожної частини тіла. Гіпсові зліпки частин тіла людини і скелет є складними формами з великою кількістю деталей. Працюючи над рельєфом окремих м'язів і кісток, необхідно підпорядковувати їх великої формі, ясно визначаючи в малюнку їх поверхню. Рішення конструктивне з введенням світлотіні.

Матеріали: формат А-2, олівці різної м'якості.

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[6].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7]

Тема 6. Автопортрет (пів постать) (16 год.)

Метою завдання є подальше вдосконалення навичок в зображенні голови людини, розвиток художнього сприйняття дійсності.

Виконання вимагає пошуку виразної точки зору на натуру, переконливого композиційного рішення, передбачає професійність і емоційність в передачі форми, характеру автопортрету. Разом з тим, працюючи над автопортретом, потрібно прагнути до передачі виразу обличчя, що може пошкодити надмірне вимальовування всіх деталей.

Ключовими деталями обличчя, що визначають його вираз, є найбільш рухливі з них це очі і губи. Зображуючи очі, треба намагатись в першу чергу передати їх погляд. Характер губ, а особливо їх вираження, також багато може сказати про людину. Працюючи над автопортретами, треба намагатись оволодіти майстерністю психологічного портрета.

В одних начерках можна акцентувати конструкцію форми, в інших – передати її пластичне або мальовниче сприйняття.

Матеріали: формат А-2, олівці різної м'якості, соус, сангіна, вугілля, пастель.

Рекомендована література:

основна: [1],[2],[4],[5],[6].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА з дисципліни «Академічний рисунок»

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	всього
Змістовий модуль I. Основи побудови фігури людини				
Тема 5 Начерки портету людини в різних ракурсах (м'які матеріали) (2 начерки)	12	Практичне заняття, модульний контроль	30	60
Тема 6 Начерки фігури людини з визначенням пропорцій (м'які матеріали) (2 начерки)	12	Практичне заняття, модульний контроль	30	60
Змістовий модуль II. Зображення фігури людини				
Тема 5. Частини тіла людини (кінцівки)	12	Практичне заняття, модульний контроль	30	30
Тема 6. Автопортрет (пів постать)	16	Практичне заняття, модульний контроль	30	30

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Оригінальність композиції;
2. Композиційна рівновага;
3. Повнота обсягу виконання;
4. Якість виконання;
5. Виявлення творчого підходу.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у вигляді перегляду. На перегляді кожна тема практичних занять та самостійної роботи розглядається (оцінюється) окремо відповідно критеріям оцінювання МК (перегляд) та вираховується середньоарифметичний бал. Роботи, що не відповідають темам не розглядаються.

Критерії оцінювання модульного контролю

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Відповідність завданню (розмір, матеріал)	5
2	Композиційне рішення	5
3	Передача пропорцій, конструктивна побудова	5
4	Передача об'єму, колірне та тонове рішення	5
5	Завершеність роботи	5
	Всього	25

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У 5 та 6 семестрах семестровий контроль з дисципліни «Академічний живопис» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

У 5 та 6 семестрах семестровий контроль з дисципліни «Академічний живопис» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК»

Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Постановка з гіпсовими формами			
Кількість балів за модуль	475 балів			
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Гіпсова фігура торс Венери в інтер'єрі 10 балів за заняття, разом – 70 балів+7 балів за відвідування	Зображення черепа людини (3 положення) 10 балів за заняття, разом – 60 балів+6 балів за відвідування	Голова людини в нескладному русі (портрет) 10 балів за заняття, разом – 70 балів+7 балів за відвідування	Зображення портрету натурника з руками 10 балів за заняття, разом – 100 балів+10 балів за відвідування
Теми самостійних завдань	Тема 5. Начерки портрету людини в різних ракурсах (м'які матеріали) (2 начерки) (оцінюється як творча) (60 балів) Тема 6 Начерки фігури людини з визначенням пропорцій (м'які матеріали) (2 начерки) (оцінюється як творча) (60 балів)			
Модульна контрольна робота	25 балів			
Підсумковий рейтинговий бал	Разом: 475 балів (коефіцієнт успішності: 4,75)			
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Зображення фігури людини			
Кількість балів за модуль	393 бали			
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Портрет людини в одязі (в нескладному русі) 10 балів за заняття, разом – 60 балів+6 балів за відвідування	Зображення натури з руками в одязі (в нескладному русі) 10 балів за заняття, разом – 70 балів+7 балів за відвідування	Зображення оголеної натури з руками (в нескладному русі) 10 балів за заняття, разом – 70 балів+7 балів за відвідування	Зображення напів оголеної натури в ракурсі. 10 балів за заняття, разом – 80 балів+8 балів за відвідування)
Теми самостійних завдань	Тема 5. Частини тіла людини (кінцівки) (оцінюється як творча) (30 балів) Тема 6. Автопортрет (пів постать) (оцінюється як творча) (60 балів)			
Модульна контрольна робота	25 балів			
Підсумковий рейтинговий бал	393 бали (коефіцієнт успішності: 3,93)			

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Вавилин В. Рисунок: учебное пособие/В. В. Вавилин, В.Ф. Вавилин, В. Моисеенко, В. Федин. – М.: ИМУ, 2004. – 104 с.
2. Еремеев В. Учебный рисунок/В. Еремеев, В. Королев. – М.: Изобразительное искусство, 1995. – 216 с.
3. Кайда Л. Интермедиаальное пространство композиции: монография /Л.Кайда. – М.: ФЛИНТА, 2013. – 184 с.
4. Ли Н. Основы учебного рисунка карандашом/Г. Ли. – М.: Искусство, 2005. – 239 с. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
5. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках)
6. Сенин В. Школа рисунка карандашом/В. Сенин, О. Коваль. – Харьков-Белгород: Книжный клуб семейного досуга, 2007. – 90 с.
7. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
8. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)

Додаткова:

1. Глазова М. В., Денисов В. С. Изобразительное искусство. Алгоритм композиции. – М.: Когито-Центр, 2012. – 221 с.
2. Джонсон К. набросок и рисунок/К. Джонсон. – Минск: Попурри, 2011. – 117 с.
3. Жабинский В. Рисунок: Учебное пособие / В.Жабинский, А. Винтова. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 256 с.
4. Королев В. Материалы и техники рисунка/В. Королев. – М.: Изобразительное искусство, 1984. – 97 с.
5. Паранюшкин Р. Композиция. Теория и практика изобразительного искусства/ Р. Паранюшкин. – М.: Феникс, 2005. – 81 с., ил.
6. Смит С. Полный курс рисунка и живописи/С. Смит, П. Монахен. – М.: Джи Фабби Эдишинз, 2007. – 34 с., ил.
7. Шембель А. Основы рисунка/А. Шембель. – М.: Высшая школа, 1994. – 159 с.